

Aanpak Ieperse SAMW is voorbeeld voor muziekonderwijs in Vlaanderen, maar...

„Geen erkenning voor pionierswerk”

■ **IEPER** – De Ieperse Stedelijke Academie voor Muziek en Woord (SAMW) bestaat 175 jaar en is daarmee de oudste van West-Vlaanderen (en samen met Gent en Leuven de oudste van Vlaanderen). Sinds september 2002 kunnen leerlingen in Ieper direct vanaf het eerste jaar een instrument leren bespelen en Onderwijsminister Pascal Smet wil dat project nu verspreiden over heel Vlaanderen.

DOOR STEFAAN DEHAERNE

Om geen misverstanden te creëren start afscheidnemd directeur Dirk Viaene, die dwarsfluit en piccolo heeft geleerd volgens het traditionele systeem waarbij men pas vanaf het tweede jaar een muziekinstrument kan bespelen, met de nieuwe werkwijze uit de doeken te doen. „Door de ‘notenleer’ onmiddellijk via een zelfgekozen muziekinstrument aan te brengen ervaren de leerlingen veel bewuster het gevoel dat de leerstof een logisch uitvloeisel is van de partituur en de muzikale praktijk. De groepen die zo werken zijn beduidend kleiner dan in de traditionele AMV-klassen (*Algemene Muzikale Vorming, red.*). Zo wordt elke leerling individueel bij het lesgebeuren betrokken en gaat het groepsgevoel toch niet verloren. Bovendien is het van

Pieter Maes, Axelle Stevens, Astrid Verkinderen, Ian Ji, Laure Bamelis en Emma Vanthuyne met directeur Dirk Viaene en muzikleerkracht Ans Maertens. (Foto dvdb)

onschatbare waarde dat muziektheoretische inhouden en muzikale praktijk door dezelfde leerkracht worden aangebracht. Zo ervaren de leerlingen muziek als één organisch geheel.”

Geen droge theorie

Leerlingen die volgens deze nieuwe methode muziekonderwijs genieten, moeten wel dezelfde einddoelen behalen. „De bereikte kennis zal misschien anders zijn, maar zal diepgaander, meer doorvoeld zijn en bovenal veel meer beklijven”, aldus Dirk Viaene. „Door de sterke integratie van muziektheorie en -praktijk heeft de leerling niet langer het gevoel dat hij droge theorie moet leren. Dat laatste is de voornaamste demotiverende factor in de klassieke opleiding.” De immer bescheiden Dirk Viaene vertelt er onmiddellijk bij dat het in feite niet nieuw is wat zij doen. „Er wordt steeds gestart

met het leren spelen op het instrument. Het principe is steeds : eerst spelen wat je later wil aanleren in de theorie, eerst auditief werken en pas daarna visueel via een partituur. Vernieuwend is dat de beleving en de ervaring voorop staan. Maar helemaal nieuw is dit nu ook weer niet : al in de

„In de 17de eeuw leerde men ook zo muziek”

17de en de 18de eeuw leerde men zo muziek aan.”

Minder afwezigheden

In september 2002 startte men in de SAMW met deze nieuwe lesmethode. Dirk Viaene : „In totaal hebben er al negen leerkrachten

in dit systeem meegewerkt en kozen er zowat 100 leerlingen voor. We zijn gestart met piano en viool. Daarna kwamen dwarsfluit, gitaar en percussie. Men kan instappen op 8 jaar, het wettelijk minimum, en we zijn dit jaar ook gestart met een pianoklas voor volwassenen, zonder beperking in leeftijd. De leerlingen zijn zeer gemotiveerd om zo les te volgen. Er zijn veel minder afwezigheden. De ouders hebben meer contact met de leraar en er ontstaat een sterk groepsgevoel onder de leerlingen, die van elkaar leren. Het klassieke muziekonderwijs zal wel blijven bestaan omdat dit geïntegreerd systeem niet toepasbaar is voor instrumenten als orgel, harp, koperen blaasinstrumenten, fagot, hobo, contrabas... Daarvoor zijn er te weinig leerlingen die voor deze instrumenten kiezen.” We vroegen ons af of de minister van Onderwijs al in Ieper is

langs geweest om een schouderklopje uit te delen ? „Er zijn wel al bezoeken geweest van ambtenaren van het departement Onderwijs en door de inspectie, maar de minister zelf hebben we nog nooit gezien, zijn kabinetsleden evenmin. Ik ben zeer blij dat men dit systeem zo hoog inschat, maar enige erkenning voor ons werk hebben we niet gekregen.” Directeur Viaene is wel een beetje bang. „Het is blijkbaar de bedoeling om deze werkwijze overal te gaan toepassen. Dat lijkt ons niet aangewezen, omdat elke school op pedagogisch vlak haar autonomie moet kunnen bewaren. Ik hoop dan ook dat men dit nieuwe systeem nu niet gaat opdringen aan andere muziekscholen.”

Cursus Italiaans

Van Dirk Viaene, die op het einde van dit schooljaar afscheid neemt als directeur, wilden we nog weten op welke andere verwezenlijkingen hij tevreden terugblijkt. „Ik ben trots op de uitrustings van onze academie, die vooral op technologisch en digitaal vlak vernieuwend is geweest. Ik voel me ook zeer gelukkig met de bijzonder collegiale sfeer in onze academie.” En waar hoopt de dan ex-directeur vanaf 1 september meer tijd voor te hebben ? „Ik ben van plan om verder piano te leren als leerling van de academie en daarnaast zit ik ook al in het 8ste jaar Italiaans van het CVO Westhoek-Westkust. Misschien kan er daar ook nog een cursus ‘Italiaanse talen en cultuurgeschiedenis’ aan de Kulak bij, maar dat is toekomstmuziek.”

Dirk Viaene was van 1970 tot 1994 leraar dwarsfluit in de muziekschool van Roeselare. Sinds 1994 is hij directeur van de Ieperse SAMW, die momenteel 1.200 leerlingen en 59 leerkrachten telt.